

**PAPA HEEFT
BELOOFD NIET TE
GSM'EN ALS HIJ RIJDT**

BELOOF HET OOK OP
BELOOFD.be

Persvoorstelling campagne 'Afleiding in het verkeer' 8 oktober 2017

Achtergrondinformatie

Afleiding door gsm-gebruik: de risico's

Deelnemen aan het verkeer vraagt aandacht. Je aandacht kan echter afgeleid worden door andere zaken, zoals reclame langs de weg of een bericht op je gsm of smartphone. Als je je aandacht daarop richt, kun je de verkeers taak minder goed uitvoeren. Vooral afleiding door de smartphone is gevaarlijk omdat smartphonegebruik in het verkeer steeds vaker voorkomt en je op 4 manieren kan afleiden:

- Visueel: je kijkt naar je smartphone en niet langer naar de weg
- Auditief: je luistert naar een gesprek en let minder op andere verkeersgeluiden
- Fysiek: je hebt je beide handen niet langer aan het stuur
- Mentaal / cognitief: je bent met je gedachten bij het gesprek of het bericht, misschien net op een moment dat het verkeer vraagt om beslissingen te nemen (remmen, ontwijken, afslaan...)

Tijdens een handenvrij telefoongesprek treedt er voornamelijk cognitieve en auditieve afleiding op. Bel je met de telefoon in de hand, dan komt daar ook fysieke afleiding bij. Bij het sms'en, internetten of e-mailen ben je zowel cognitief als visueel en fysiek afgeleid.

Wat zijn de effecten op de rijtaak?

Gsm- en smartphonegebruik heeft negatieve effecten op het rijgedrag, omdat het de primaire taak in het verkeer (de rijtaak) bemoeilijkt:

- Langere reactietijd, daardoor vergroot ook de stopafstand
- Minder controle over het voertuig, moeite om koers te houden
- Minder aandacht voor relevante zaken in het verkeer (veranderingen minder snel opmerken, belangrijke objecten niet bewust waarnemen, vernauwing van het blikveld, minder in de spiegels kijken)

Wat is het effect op het ongevalsrisico?

- **Bellen** achter het stuur, zowel handenvrij als met de gsm in de hand, verhoogt het risico op een ongeval met een factor 4 (McEvoy et al., 2005; Redelmeier & Tibshirani, 1997 in [SWOV, 2017](#)).
- **Tekstberichten** lezen, maken en versturen verhoogt het ongevalsrisico met een factor 6 (Dingus et al., 2016, in [SWOV, 2017](#)).
- Volgens de Europese Commissie is afleiding de oorzaak in 10 tot 30% van alle verkeersongevallen in Europa ([DG MOVE, 2015](#)). Voor Vlaanderen zijn er geen specifieke cijfers beschikbaar.

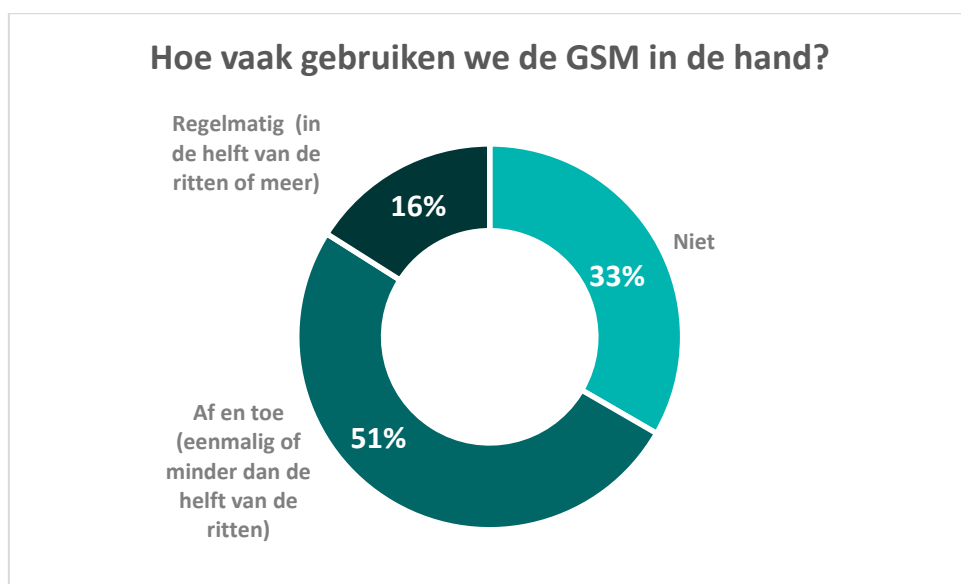
Gsm-gebruik in het verkeer: gedrag en attitudes van Vlaamse automobilisten

Bron: Online bevraging bij 1251 bestuurders met een autorijbewijs in Vlaanderen (18-65 jaar), uitgevoerd van 7 tot 20 september 2017 door Indiville in opdracht van de VSV (Vlaamse Stichting Verkeerskunde).

Algemene bemerking: ons onderzoek toont aan dat verschillende handelingen met de gsm tijdens het rijden vaak samen voorkomen. De gsm bij de hand nemen, bellen met de gsm in de hand of een bericht lezen en schrijven... wie het ene doet, zal ook sneller het andere doen. Enkel handenvrij bellen is een afzonderlijke handeling, vaak door de aanwezigheid van een handsfree kit in de auto, waardoor men eventueel minder snel geneigd is om de gsm bij de hand te nemen. Bij de bespreking van de onderzoeksresultaten hebben we het daarom meestal over gsm-gebruik in de hand. Daarmee bedoelen we alle handelingen waarbij je de gsm in de hand houdt, dus met uitzondering van handenvrij bellen.

2 op de 3 gebruiken gsm in de hand tijdens het rijden

2 op de 3 Vlaamse autobestuurders (67%) hebben de voorbije maand wel eens de gsm in de hand gebruikt achter het stuur, ongeveer 1 op de 6 (16%) heeft dat zelfs zeer regelmatig gedaan (de helft van de ritten of meer).

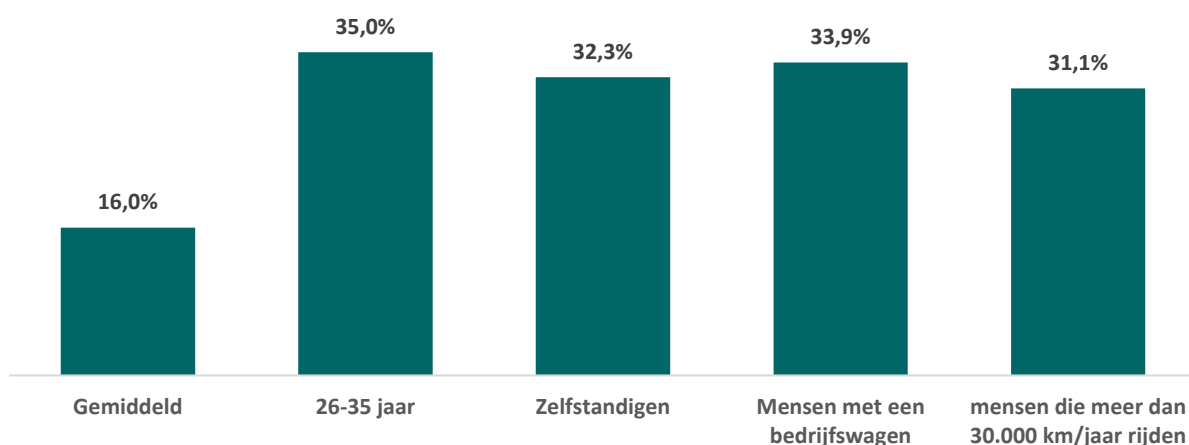

Samengevat kunnen we stellen dat 1 op 3 (33%) van de Vlaamse bestuurders zich aan de wet houdt en nooit de gsm in de hand gebruikt tijdens het rijden. 1 op de 2 (51%) gebruikt af en toe de gsm in de hand, ongeveer 1 op de 6 (16%) doet dat zeer regelmatig. Deze laatste groep heeft het hoogste risicoprofiel.

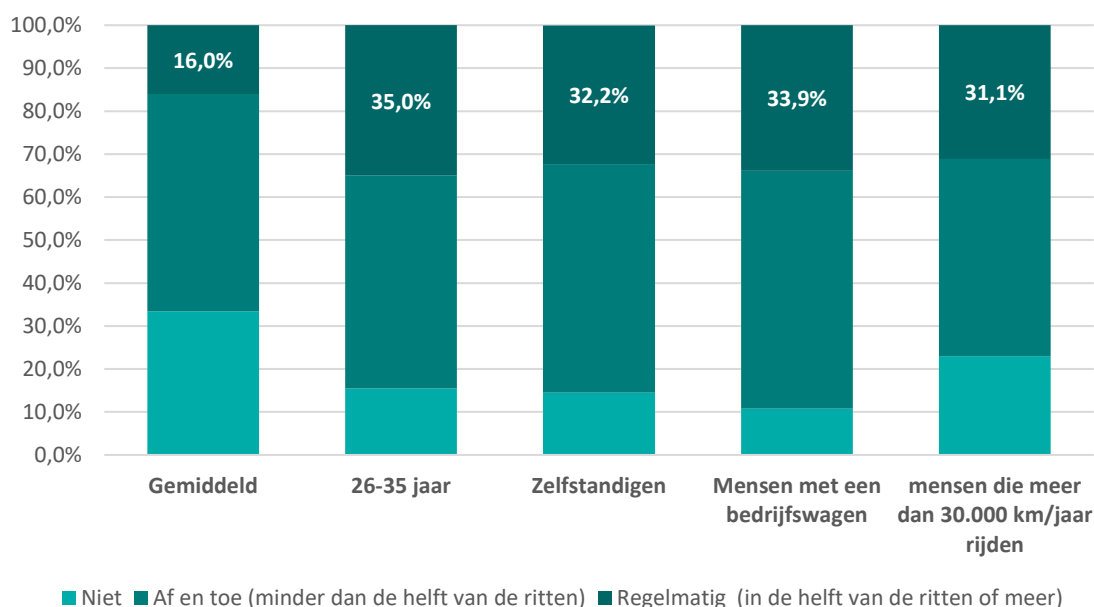
De zeer regelmatige gebruikers (hoogste risicoprofiel) zijn vooral

- 26-35 jarigen (35% van hen heeft het hoogste risicoprofiel)
- Zelfstandigen (32% hoogste risicoprofiel)
- Mensen met een bedrijfswagen (34% hoogste risicoprofiel)
- Mensen die meer dan 30.000 km per jaar afleggen (31% hoogste risicoprofiel)

Aandeel personen dat regelmatig zijn GSM in de hand gebruikt

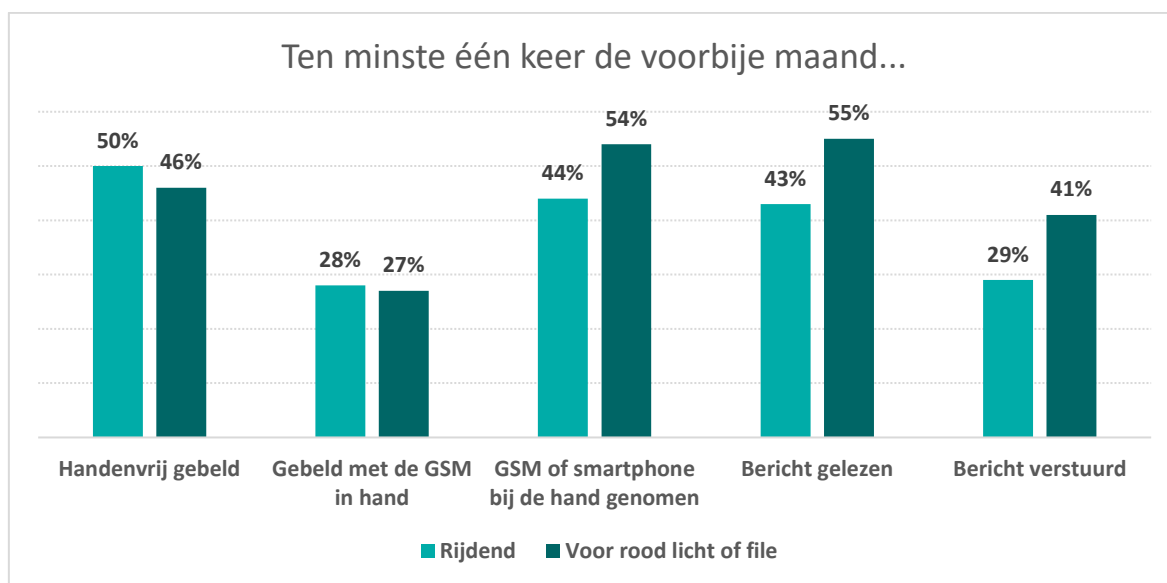

Hoe vaak gebruikt men de GSM in de hand?

Berichten lezen en verzenden gebeurt vaker tijdens het stilstaan in de file of voor een rood licht (waar het evengoed risico oplevert en daarom verboden is), bellen gebeurt vaker tijdens het rijden:

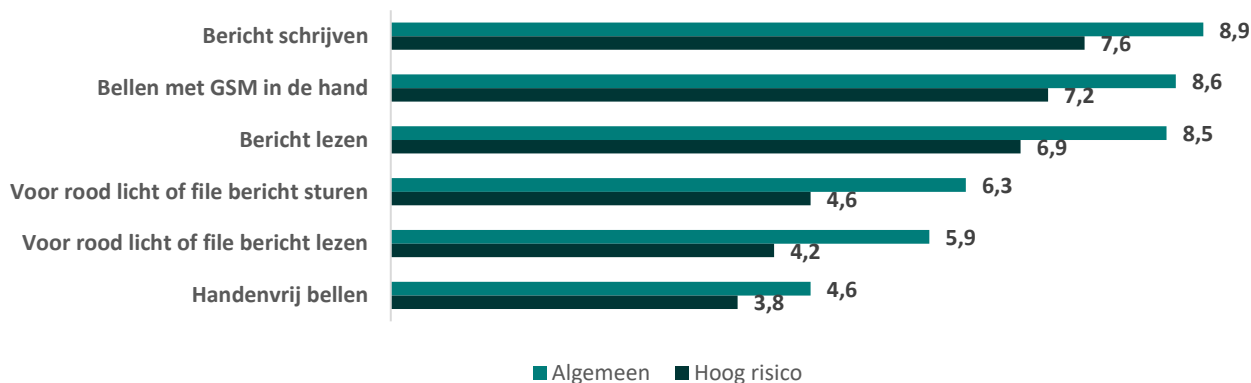
- 50% van de Vlaamse automobilisten heeft de afgelopen maand tijdens het rijden minstens één keer handenvrij gebeld (46% in de file of voor een rood licht)
- 44% heeft zijn gsm of smartphone in de hand genomen (54% in de file of voor een rood licht)
- 43% heeft een bericht gelezen (55% in de file of voor een rood licht)
- 29% heeft een bericht verstuurd (41% in de file of voor een rood licht)
- 28% heeft gebeld met de gsm in de hand (27% in de file of voor een rood licht)

We weten dat het gevaarlijk is... maar doen het toch

- Vlaamse automobilisten zijn over het algemeen van mening dat niet-handenvrij bellen of berichten lezen of sturen tijdens het rijden gevaarlijk tot heel gevaarlijk is (scores van 8,5 of meer op een 10-puntenschaal, waarbij 0 staat voor 'helemaal niet gevaarlijk' en 10 voor 'heel gevaarlijk').
- Bestuurders met het hoogste risicoprofiel schatten het gevaar echter systematisch lager in; toch vinden ook zij dat er gevaren aan verbonden zijn (scores van 7 tot 7,5 op 10).
- Gsm'en in de file of voor een rood licht wordt als minder gevaarlijk beoordeeld: de gemiddelde gevaarsscore daalt dan naar 6 op 10 (bij mensen met het hoogste risicoprofiel naar 4 op 10).
- Handenvrij bellen vinden we het minst gevaarlijk: de gemiddelde gevaarsscore bedraagt 4,6 op 10 (3,8 bij mensen met het hoogste risicoprofiel).

Hoe gevaarlijk vindt u ... achter het stuur? (gemiddelde score op 10)

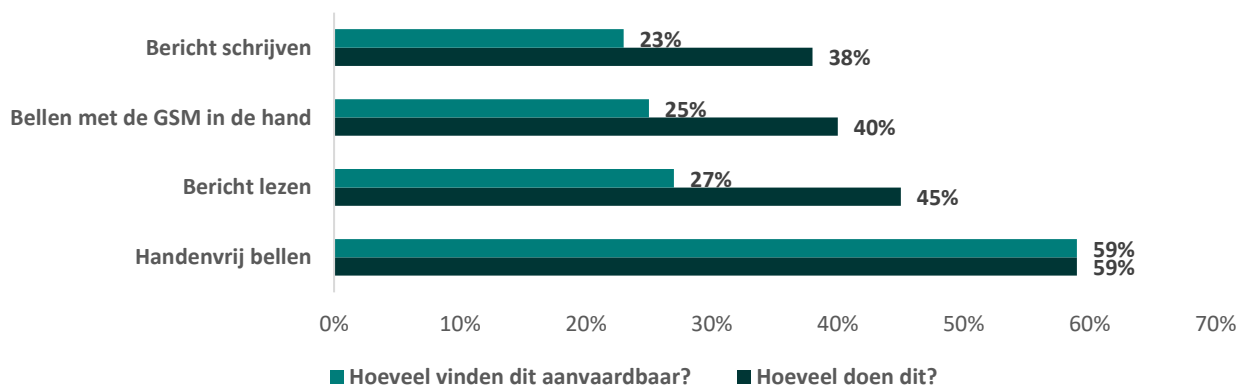

...en denken dat anderen hetzelfde doen

Een gelijkaardig beeld zien we bij de **perceptie over wat anderen denken en doen** (de 'sociale norm').

- 59% van de Vlaamse automobilisten denkt dat anderen **handenvrij bellen** en dat eveneens 59% dit aanvaardbaar vindt;
- 45% denkt dat anderen **berichten lezen** en dat 27% dit aanvaardbaar vindt;
- 40% denkt dat anderen **bellen met de gsm in de hand** en dat 25% dit aanvaardbaar vindt;
- 38% denkt dat anderen **berichten schrijven** en dat 23% dit aanvaardbaar vindt.

Wat doen/denken anderen over GSM-gebruik achter het stuur?

Welke oplossingen passen we toe?

1 op 3 Vlaamse automobilisten verklaart binnenlopende berichten tijdens het rijden niet meteen te beantwoorden. Nauwelijks een kwart doet dit echter ook bij binnenkomende telefoontjes. Bestuurders met het hoogste risicoprofiel zijn veel vaker geneigd om binnenkomende berichten en gesprekken meteen te beantwoorden.

Binnenkomende berichten

- 35% negeert binnenkomende berichten en leest ze pas bij aankomst (slechts 4% van de bestuurders met het hoogste risicoprofiel verklaart dit te doen)
- Daartegenover staat echter dat 25% het moeilijk vindt om een binnengekomen bericht te negeren (bij bestuurders met het hoogste risicoprofiel loopt dit op tot 58%)
- 6% beantwoordt een bericht meteen tijdens het rijden, 3% doet dat door een bericht terug te sturen, 3% door de afzender op te bellen (bij bestuurders met het hoogste risicoprofiel loopt dit op tot respectievelijk 14% en 5%)

Binnenkomende telefoongesprekken

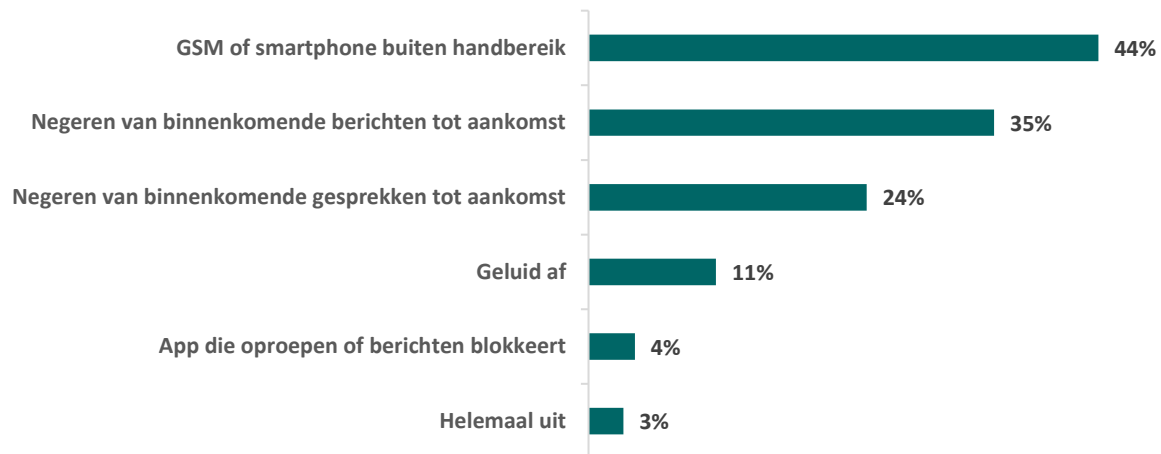
- 24% negeert binnenkomende telefoongesprekken tot bij aankomst (slechts 8% van de bestuurders met het hoogste risicoprofiel verklaart dit te doen)
- 23% beantwoordt gesprekken echter meteen tijdens het rijden (46% van de bestuurders met het hoogste risicoprofiel)

Om **niet gestoord te worden tijdens het rijden...**

- Legt 44% zijn gsm of smartphone buiten handbereik
- Zet 11% het geluid af
- Schakelt 3% de gsm of smartphone helemaal uit

Een **app die binnenkomende oproepen of berichten automatisch beantwoordt** met de mededeling dat de bestemming achter het stuur zit, is een goede oplossing. Slechts 4% van de Vlaamse automobilisten heeft echter zo'n app op de smartphone staan, bij bedrijfswagenbezitters loopt dit op tot 13%. Iets meer dan 1 op de 10 bestuurders (13%) overweegt wel om een 'drive mode'-app te installeren.

Welke oplossingen passen we al toe?

Pakkans

De pakkans voor gsm-gebruik aan het stuur wordt eerder laag ingeschat. Opvallend: Vlaamse automobilisten, zelfs diegene die vaak gsm'en achter het stuur, zijn zelf vragende partij voor meer controles:

- 46% van de respondenten geeft aan dat de pakkans laag tot zeer laag is, slechts 29% acht die kans groot tot heel groot.
- 73% vindt dat de pakkans hoger moet zijn.

Zakelijke bestuurders

Bestuurders van een bedrijfswagen worden vaak aangeduid als een risicogroep inzake gsm-gebruik aan het stuur. Dat blijkt ook uit ons onderzoek (34% heeft het hoogste risicoprofiel), maar er zijn ook nuances:

- De grote meerderheid van de bedrijfswagens is uitgerust met een handsfree systeem (85%). Bij privé-wagens is dit een pak lager (56%).
- Een kwart van de bedrijfswagenbestuurders (27%) heeft met zijn werkgever afspraken rond gsm-gebruik in de wagen. Dit betreft voornamelijk de afspraak dat er enkel handsfree kan gebeld worden (70%).
- Iets minder dan 1 op 3 bedrijfswagenbestuurders voelt echter sociale druk om altijd bereikbaar te zijn tijdens het rijden:
 - 31% geeft aan dat de werkgever dit verwacht
 - 29% geeft aan dat de klanten dit verwachten
 - 26% vindt het zelf ook belangrijk om altijd bereikbaar te zijn voor klanten
- 13% van de bedrijfswagenbestuurders beschikt over een app die de smartphone blokkeert tijdens het rijden, tegenover 4% bij de bestuurders van privéwagens.

- Opmerkelijk: meer dan de helft (58%) van de Vlaamse bestuurders is voorstander van een verplichte blokkering van de smartphone tijdens verplaatsingen voor het werk. Van de mensen met een bedrijfswagen vind 45% dit een goed idee, slechts 25% is tegenstander.

BELOOFD!-campagne

Affichage

De VSV voert van 16 oktober tot 12 november een affichecampagne langs de Vlaamse hoofdwegen. De affiche toont een bestuurder die zijn aandacht bij de weg houdt, met daarbij de slogan 'Papa heeft beloofd niet te gsm'en als hij rijdt' en de baseline 'Beloof het ook op BELOOFD.be'. De affiche bestaat in drie versies, met 'papa', 'mama' en 'mijn lief'.

**PAPA HEEFT
BELOOFD NIET TE
GSM'EN ALS HIJ RIJDT**

BELOOF HET OOK OP
BELOOFD.be

**MAMA HEEFT
BELOOFD NIET TE
GSM'EN ALS ZE RIJDT**

BELOOF HET OOK OP
BELOOFD.be

**MIJN LIEF HEEFT
BELOOFD NIET TE
GSM'EN ALS HIJ RIJDT**

BELOOF HET OOK OP
BELOOFD.be

Radiospot en sociale media

Een radiospot maakt duidelijk dat één sms naar familie of vrienden je al kan afleiden in de wagen. Hen beloven dat je voortaan niet meer zal sms'en, mailen, appen of bellen tijdens het rijden, is een sterk signaal en kan je helpen om de daad bij het woord te voegen. De spotjes lopen vanaf 11 oktober op Radio 1, MNM, Studio Brussel en Qmusic. Verder zijn er gerichte advertenties op sociale media en via populaire blogs.

Oproep naar werkgevers

De VSV lanceert in het kader van de campagne een specifieke, persoonlijke oproep naar CEO's. De bedoeling is dat zij zelf de belofte maken om tijdens het rijden de gsm aan de kant te laten, vervolgens hun werknemers aansporen om dit ook te doen, en tot slot bevriende CEO's vragen om de oproep verder te verspreiden.